

- 2 Меджибовська Н. Банківські послуги та Інтернет. Банківська справа. 2001, № 5. С. 42.
- 3 Домрачев В.М. Інформаційні банківські системи: навч. посібник. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2007. С. 333.
- 4 Свириденко В.Ю. Інформаційні системи фінансових установ: навч. посіб. Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2006. С. 80.

МЕНЕДЖМЕНТ ОПЕРАЦІЙНИХ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Руденко В. В., д.е.н., доцент,
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ

Податкові ризики супроводжують діяльність усіх суб'єктів господарювання. При цьому значна частина керівництва підприємств витрачає більше часу на ігнорування податкових ризиків, аніж намагається ефективно управляти ними. Зазначене актуалізується для операційних податкових ризиків, що обумовлені прогалинами в організації оподаткування на мікрорівні.

Зарубіжні фахівці визначають операційні податкові ризики підприємств як ризики того, що недоліки податкового законодавства та можливості податкового планування не були належним чином враховані до того часу, коли ще можна було вплинути на комерційні рішення [1] або ж потенційні збитки чи втрати прибутку, понесені внаслідок невідповідності або збою внутрішніх процесів, осіб, систем або через зовнішні події [2]. Українські вчені розглядають операційні податкові ризики підприємств як недостатність кваліфікації працівників, які здійснюють податковий облік; відсутність належного інформаційного забезпечення співробітників, які ведуть податковий облік; негативну

мотивацію персоналу, який здійснює податковий облік; схильність керівництва до ухиляння від сплати податків чи до використання агресивних оптимізаційних схем тощо [3, с.178].

Наявність операційних податкових ризиків обумовлює необхідність чіткого та структурованого їх менеджменту, що сприяє формуванню міцної податкової культури, яка відповідає амбіціям і стратегії підприємства.

Менеджмент операційних податкових ризиків на підприємстві має включати такі елементи [4]:

1. Політику. Необхідно встановлювати ключові аспекти діяльності, що потрібно контролювати та визначати заходи й засоби контролю.

2. Органи управління. Потрібно створити підрозділ, що проводить моніторинг ризиків, аналізує їх та приймає рішення щодо управління ними.

3. Облік. Необхідно вести облік ключових ризиків і проблем, що виникають у результаті моніторингу та контролю.

4. Гарантії. Потрібно мати

прогнозний і виконаний план моніторингу, щоб забезпечити достатню впевненість щодо того, як контролюються ризики.

5. Контроль. Необхідно проводити контроль для зменшення ризиків, що документується та контролюється централізовано в системі внутрішнього контролю підприємства.

Процес менеджменту операційних податкових ризиків на мікрорівні містить три етапи: ідентифікація ризику, моніторинг ризику та контроль ризику.

Ідентифікація операційних податкових ризиків передбачає встановлення наявності ризиків, засноване на отриманій інформації про причини, наслідки, вплив, сфери ризику та події. Зазвичай включає співпрацю з контрагентами для перевірки повноти визначених податкових зобов'язань.

Моніторинг операційних податкових ризиків охоплює виявлення податкових наслідків, а також покращення методів ведення господарської діяльності для уникнення податкових правопорушень. Він має враховувати як ймовірність матеріалізації ризиків, так і потенційні ризики, беручи до уваги специфіку функціонування відповідних податкових режимів.

Контроль операційних податкових ризиків полягає у прийнятті рішень і вжитті захисних заходів для зменшення ризиків до певного рівня або їх підтримки у певних межах. До контролю варто підходити комплексно, інтегрувати його в загальні процеси менеджменту мікрорівневих податкових ризиків, а не здійснювати як окремий ізольований

процес.

Зважаючи на те, що операційні податкові ризики виникають внаслідок свідомих або несвідомих дій персоналу та керівництва підприємств у сфері оподаткування, вважаємо за доцільне запропонувати заходи з їх ефективного менеджменту, серед яких:

1) проведення регулярних тренінгів для персоналу, які охоплюють особливості справляння окремих податків, зборів, обов'язкових платежів;

2) регулярне тестування системи бухгалтерського обліку для забезпечення точного запису та розподілу фінансових даних;

3) постійний моніторинг групових транзакцій трансфертного ціноутворення з метою гарантування того, що всі транскордонні операції оцінюються на ринкових умовах;

4) систематична перевірка групових реєстрів основних засобів з метою гарантування того, що строки експлуатації активів постійно застосовуються до новоприбулих і відповідають податковому законодавству;

5) сприяння взаємодії між податковими органами та відповідними підрозділами підприємства.

Таким чином, менеджмент операційних податкових ризиків визначається податковою зрілістю суб'єктів господарювання, яка характеризується ефективністю організації оподаткування. Зрілі податкові служби підприємств мають відпрацьовані процеси та технології, і, найголовніше, вони активно співпрацюють із податковими органами.

Список використаних джерел:

1. Taxation Risk Management Policy. URL: <https://ipb.ie/wp-content/uploads/2021/06/IPB-Tax-Risk-Management-Policy.pdf>.
2. Compliance, operational risk and tax compliance. URL: <https://www.vpbank.com/en/about-us/responsibility/compliance-operational-risk-and-tax-compliance>.
3. Фінансові ризики ведення бізнесу в Україні: сектор нефінансових корпорацій : колект. наук. доповідь / за ред. В. В. Зимовця. Київ : ДУ«Ін-т екон. та прогнозів. НАН України», 2022. 260 с.
4. Operational tax risk – The blind spot of financial industry risk management. URL: <https://www2.deloitte.com/ch/en/pages/financial-services/articles/operational-tax-risk.html>.

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

*Позняковська Н.М., к.е.н., доцент,
Національний університет водного
господарства та природокористування*

Правильна організація бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності громадських організацій потребують врахування організаційно-правових особливостей та відмінностей, які пов'язані із здійсненням їх діяльності, спрямованої на задоволення та захист законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів. Громадські організації в Україні можуть бути неприбутковими організаціями. Статус неприбуткової організації визначається відповідно до сукупності ознак, вказаних у Податковому кодексі України.

Незалежно від організаційно-правової форми та форми власності в Україні громадські організації відповідно зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність. З метою імплементації національного

законодавства до Директив ЄС [1] Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], починаючи з 2018 року, були змінені критерії класифікації суб'єктів господарювання. Ними стали балансова вартість активів, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та кількість працівників (для віднесення підприємства до певної категорії необхідна наявність на дату складання річної фінансової звітності щонайменше двох критеріїв). Визначення виду суб'єкта господарювання має значення для вибору ним складання спрощеної чи повної фінансової звітності, права на спрощену систему оподаткування та бухгалтерського обліку. Вітчизняні громадські організації, які є юридичними особами, в основному належать мікро- або малих підприємств.